

PATRICIA McCORMICK este jurnalistă și scriitoare americană, de două ori finalistă a National Book Award. Colaborează frecvent cu reviste precum *The New York Times*, *Ladies Home Journal*, *Reader's Digest*. Cărțile sale sunt bazate pe interviuri și muncă de cercetare. A publicat, între altele, volumele *Cut* (2000), *Sold* (2006), *Never Fall Down* (2012), *The Plot to Kill Hitler* (2016). A lucrat împreună cu Malala Yousafzai, adolescenta din Pakistan împușcată de talibani pentru că li s-a împotrivit, luptând pentru drepturile ei la educație, iar volumul rezultat, *Eu sunt Malala*, a apărut în 2013, fiind tradus în mai multe limbi.

Ediția pentru tineri a volumului *Eu sunt Malala* a apărut la Youngart în 2015.

PATRICIA McCORMICK

VÂNDUTĂ LA 13 ANI

Traducere din limba engleză
de Ioana Filat

youngart

Acoperișul de tablă	7
Înainte să plece Gita	9
Noua elevă	10
Ceva frumos	12
De ce e fiica altfel decât fiul	13
La poalele Himalayei	14
Calendarul	15
Un alt calendar	17
Mărturisire	18
Prima sângereare	19
Tot ce trebuie să știu	20
Tot aștept și pândesc	22
Se anunță anotimpul secetos	23
Cincizeci de zile fără strop de ploaie	24
Pe sponci	25
Șaizeci de zile fără strop de ploaie	26
Poate mâine	27
Lipsește ceva	28
Când a venit ploaia	29

O muzică stranie	30
Poate	31
Cum e la muson	34
Când prea binele e dușmanul binelui	35
Încerc să-mi amintesc	36
Ce se aude când vine prăpădul	37
Recolta amară	38
Cât te costă un împrumut	39
Cât o s-o țină așa	40
Străinul	42
Serbarea luminilor	43
O noapte cu noroc	45
La serbare	46
Sorti de izbândă	47
Chilipirul	49
A doua zi	50
La amurg	51
Un mic cutremur	52
Legile orașului	54
La schimb	55
Încă o privire	59
Tot înainte	60
O lume nouă	61

Ce am la mine	63
Întrebări și răspunsuri	64
Început cu ghinion	66
La oraș	67
Mai departe	68
Cu autobuzul	70
Să văd o fată cu cosițe lungi, negre	72
M-am pierdut	73
Alte întrebări	74
Haine noi	75
Numerele	77
Nenea Soț	79
Trecem granița	81
O răsplată	83
Trenul	84
O sută de <i>roti</i>	86
Ca la oraș	87
O femeie decăzută	88
Orașul morților	90
Prin oraș	92
Casa Fericirii	93
Zece mii de rupii	95
În odaie	98

Dor de casă	100
Televizorul	101
O fată de oraș	103
Bătrânul	105
M-au vândut	107
Trei zile și trei nopți	110
Ce mi-a mai rămas	111
Foame	112
Ce nu fac	113
După cinci zile	114
O cană de ceai	115
După ce pleacă Shahanna	118
Sentința	119
Un pahar de <i>lassi</i>	120
Ce noroc pe tine că ești cu Habib	121
Una de-a lor	123
Amurg	124
Doare	125
Între amurguri	126
Ce auzi	127
E un pericol să te protejezi	128
O căldare cu apă	129
Numărătoarea	130

Un pumn de ceață	131
Schimbări	132
Fata nouă	134
Ce viață e asta	135
În odaia nouă	138
Fac cunoștință cu băiatul David Beckham	140
Tot ce trebuie să știu acum	141
Prefăcătoria	144
Clienții	146
Matematică	147
Monica	149
Un băiat obișnuit	151
Ce-mi lipsește acum	153
Mă apuc să fur de la băiatul David Beckham	154
O înțeleg pe Anita	156
Telecomanda	157
M-a prins	158
Poliția	159
De fapt, nu-i un băiat atât de obișnuit	160
Mai știu ceva despre băiatul David Beckham	162
Da	163
Ce-am învățat azi	164
Alte cuvinte	165

Două lumi	166
Vânzătorul ambulant	168
Ce-am învățat azi	169
Secretul Shilpei	170
Ce mai faci?	171
Un vocabular ciudat	172
Nu te pune cu bucătăreasa	173
Din întâmplare, un gest frumos	174
Oare sunt drăguță?	176
Nu mai număr	177
O înțeleg pe Monica	178
Un dar	180
Un dar pentru băiatul David Beckham	181
Tot nu mai număr	182
Când a plecat Monica	183
Îmi pare rău	184
Cât mă costă un leac	185
O bătrânică	189
O moartă vie	190
Dincolo de cuvinte	192
Cum arată disperarea	194
Un cuvânt mult prea mic	195
Tot repet	197

Ca Anita	198
În locul lui Harish	199
Un client ciudat	200
Un pericol mărunț	203
Un secret	204
Până de curent	206
Fără leac	207
Vânzătorul ambulant	208
Razia	210
După dezastru	213
Bârfe	214
Nemișcată	215
Azi	216
Tot ce mi-a mai rămas	217
Ascunzătoarea	218
Încă un american	219
Calculele	220
Doar un pahar de ceai	221
Alte calcule	222
Cu oricare, cu toți	224
Tot ce trebuie	225
Avertizarea	226
Monstrul	228

Îmi trec timpul	229
Suspiciuni	231
O Coca-Cola	232
Datoria	234
Revelația	235
Un soi de boală	236
Prostie	237
Aștept	238
Nu mai sunt de mult fata cea nouă	239
Tusea	240
Vraja digitală	241
Cred	245
Namaste	247
Sunt gata	248
Două feluri de prostie	249
Uit să uit	250
Fac pe proasta	251
Un soi de boală	252
Pedeapsa	253
Ce m-a învățat Harish să spun	257
<i>Nota autoarei</i>	260
<i>Mulțumiri</i>	262

Acoperișul de tablă

Când vin ploile o să ne trezim fără acoperiș deasupra capului, spune Ama.

Mama s-a suit pe o scară de lemn și studiază acoperișul de stuf, iar eu îi întind de jos rufe, să le pună la uscat în soarele de după-amiază. Pe cer nu-i nici scamă de nor. Nu se anunță nicio ploaie, cât de mică, în săptămânile următoare.

Însă n-are rost să-i zic Anei. Se uită la orezăriile care coboară ca niște trepte coasta muntelui, până jos în sat, de unde-i fac răutăcios cu ochiul acoperișurile de tablă ale vecinilor.

Acoperișul de tablă arată că tatăl familiei nu toacă băni pentru proprietar jucând cărți la ceainărie. Acoperișul de tablă arată că fiul familiei lucrează la cărămidăria de la oraș. Acoperișul de tablă arată că focul o să ardă mai departe și pruncul o să fie sănătos când vin ploile.

— Lasă-mă să merg la oraș, zic. Pot să mă tocnesc și eu la niște bogătani, ca Gita, și să vă trimit ce câștig.

Ama mă mângâie pe obraz, cu mâna ei muncită și aspră ca limba de iedut abia fătat.

— Lakshmi, fata mea, îmi zice. Tu trebuie să-ți vezi de școală, nu te lua după taică-tău vitreg.

De la o vreme, îmi vine să-i zic, tatăl vitreg se uită la mine ca la stratul de castraveți pe care i-am sădit în fața căscioarei. Își tot mijește ochii scuturând scrumul țigării pe jos.

— Să te văd ce bani frumoși scoți pe ei, îmi zice.

El vede numai țigări, bere de orez, o vestă nou-nouță.

Eu văd un acoperiș de tablă.

Înainte să plece Gita

Desenam pătrate în praful de pe drumul de pământ dintre căscioare și ne jucam de-a țopăita-ntr-un picior. Ne treceam de o sută de ori pieptănul prin păr, închipuindu-ne cum o să-i cheme pe fiii și fiicele noastre. Ne țineam de nas de câte ori trecea nevasta mai-marelui, amintindu-ne cum trăsesse un vânt la izvorul satului, tocmai când o lua în față.

La școală, când spuneam o poezie, frecam pentru noroc creștătura zimțată din bancă. La orezărie ne băteam cu noroi, cum stăteam aplecate de spate toată după-amiaza, iar când Gita a nimerit-o din greșeală în ceafă pe sora ei mai mare, cea cu nasul pe sus, ne-am prăpădit de râs.

Iar toamna, când coborau turmele de capre de pe pășunile Himalayei, îl pândeam din stuf pe Krishna, băiatul cu ochi somnoroși, de pisică, cu care m-au logodit.

Acum, că Gita s-a tocmit la o bogătană de la oraș, ai ei s-au ales cu un soare mititel, atârnat de sârmă în mijlocul tavanului, mama ei, cu un nou set de tigăi, tatăl ei, cu o pereche nouă de ochelari, sora mai mare, cu o rochie de mireasă brodată, iar frățiorul, cu bani de școală.

În casa Gitei, noaptea e lumină ca ziua. Însă fără prietena mea, eu mă simt de parc-ar fi noapte și când arde soarele în țării.

De cu dimineață, cât îmi văd de treburi – cât strecor orezul în apă, macin mirodeniile și mătur curtea –, Tali se tot ține după mine.

— Ce căpriță prostuță, spune Ama. Crede că ești mama ei.

Tali își vâra căpșorul în căușul palmei mele și behăie aprobator. Și așa încep s-o învăț tot ce știu.

Șterg podeaua tare, de chirpici, cu o cârpă muiată în apă cu bălegar și o lămuresc:

— Așa, în colibă o să fie răcoare și duhurile rele o să ne ocolească.

Îi arăt cum leg un ulcior cu apă de coșul din spate, cu grijă să nu vărs niciun strop când urc coasta pieptiș de la izvorul din sat. Iar când mă spăl pe dinți cu o rămurică de *neem*¹, Tali face și ea ca mine, ronțăindu-și crenguța cu un aer solemn, de călugăr.

Când trebuie să merg la școală, îi clădesc un pătuț din fân la soare, pe prispă. O sărut între urechi, zicându-i că mă întorc la prânz.

Ea își îndeasă boticul umed în buzunarul rochiței mele, căutând vreo grăunță uitată, după care se așază, numai pielea și osul cum e, și se culcușește în fân ca să doarmă.

— Ce dobitoc ciudat, zice Ama. Se crede om.

Cred că așa și e, căci săptămâna trecută, cum stăteam în clasă, i-am auzit clinchetul tălângii, iar când m-am uitat am văzut-o pe căprița mea bălțată dând târcoale prin curtea școlii și mugind disperată.

Când m-a zărit în sfârșit pe fereastră, a behăit tare jignită că o lăsasem baltă. A venit întins, s-a ridicat pe copitele din spate la fereastră și a cercetat curioasă sala de clasă, cât își termina învățătoarea lecția.

După ore, când urcam dealul spre casă, Tali a luat-o tropăind în față, cu ciotul ei de codiță pe sus.

— Săptămâna următoare o să învățăm să scriem mai bine, i-am promis eu.

¹ Arbore folosit în scopuri terapeutice îndeosebi în zonele rurale ale Indiei (n. r.).

Dimineața, Ama se apleacă să atâțe focul din bucătărie și să-mi împletească părul înainte să plec la școală. Când e ziua de mare, urcă și coboară muntele cărând în spate un coș greu, legat cu o frânghie petrecută peste frunte, cocoșându-se sub povară.

Iar seara îi servește tatei cina, îngenuncheată la picioarele lui.

Ama, și când se apucă să cerceteze cerul de nori de ploaie, tot încovoiată de spate stă.

Oamenii de pe muntele nostru, care stau în căscioarele de chirpici roșcat îngrămădite pe coastă, se închină zeiței care trăiește în vârful ascuțit ca o coadă de rândunică. Înaltă rugi zeiței cu frunte încruntată și nobilă, cu piept bogat și generos, care-și răsfânge larg poalele de nea deasupra noastră.

E o ființă frumoasă, puternică și măreață.

Însă *ama* mea, cu pletele ei negre ca pana corbului, împletite în cosițe împănate cu cârpe și mărgelile roșii, cu pielea ei ca scortîșoara și cu cercei de aur clinchetindu-i vesel la urechi, mie mi se pare mai presus în farmec decât zeița.

Iar spinarea ei zveltă, în care ne cară toate grijile și speranțele, e și mai frumoasă de-atât.

De ce e fiica altfel decât fiul

Tatăl meu vitreg are brațul veștejit și neputincios. Și l-a rupt când era mic și n-au avut bani de doctor, iar în lunile ploioase bietul său mădular strâmb îl tot chinuie în dureri și mare rușine.

Cei mai mulți bărbați de-o vârstă cu el pleacă cu lunile din sat, muncesc prin fabrici sau pe șantiere, departe. Însă cine se încumetă să tocmească un bărbat cu o mână beteagă, spune el. Așa că zi de zi își dă părul cu pomadă, își pune vesta și ceasul la mână, deși acesta de mult nu mai arată ora, și urcă dealul ca să joace cărți, să discute politică și să bea ceai cu bătrânii.

Ama spune că avem noroc cu un bărbat în casă. Îmi spune să-l cinstesc, să-l ridic în slăvi, să-l respect și să-i aduc mulțumiri că ne-a primit să stăm cu el după moartea tatei.

Așa că fac pe fiica săritoare. Dimineața îi duc ceai și seara îi frec tălpile. Mă fac că nu-l aud cum râde la ceainărie cu bărbații, când zic bancul cu „de ce e altceva când ai un fiu decât când ai o fiică de măritat“.

Cică fiul o să-ți fie fiu toată viața. Însă fiica e ca o capră. Când îți dă lapte și unt, e bună la casa omului. Însă când e vremea s-o tai de tocăniță, doar n-o să plângi după ea.

În zori, căscioara noastră, cocoțată pe coastă cum se află, e scăldată în razele arzătoare ale soarelui, în timp ce satul din vale rămâne învăluit până în faptul dimineții în lungă umbră violet a muntelui.

La amiază, câmpurile cărămizii sunt presărate cu rochiile vesele ale femeilor, roșii cum sunt crăciunițele care împânzesc cărările bătute de vânturi. Pruncii dorm leghanați în coșuri împletite și șopârlele stau la soare lângă vizuinele lor.

Seara, florile galbene de dovleac se închid bete de-atâta lumină, iar iasomia albă ca laptele își cascadează gâtlejurile zvelte ca să soarbă aerul rece de Himalaya.

Noaptea, din vetrele joase se ridică rotocoale de fum, răspândind mireasma a zeci de mâncăruri, iar peste ținut se lasă bezna.

Doar în nopțile cu lună plină e altfel. În asemenea nopți, coasta și valea sunt scăldate într-o lumină albă vrăjită, răspândită de zăpezile veșnice care acoperă piscurile. În asemenea nopți mă perpelesc în podul unde dorm și mă întreb cum arată lumea de la poalele muntelui.

Calendarul

La școală avem un calendar, în care învățătoarea noastră tânără, cu chipul rotund ca luna, însemnează trecerea zilelor cu creionul roșu.

Noi, muntenii, măsurăm timpul după muncile și durerile femeilor.

În lunile reci, femeile se cațără până hăt sus pe coastele muntelui, ca să găsească lemne de foc. Își iau mâncarea de la gură și le-o dau copiilor, îndurând ghiorțăielile burților.

E anotimpul în care femeile își îngroapă copiii care mor de friguri.

În lunile secetoase, femeile strâng bălegar în coșuri și fac din el turte pe care le lasă să se întărească la soare, căci sunt numai bune de pus pe focul din vatră. Își leagă copiii cu cârpe la ochi, să-i ferească de praful albiei secate a râului, purtat de vânt.

E anotimpul în care își îngroapă copiii care mor de tuse măgărească.

În lunile ploioase, câmpesc pereții crăpați de chirpici ai căscioarelor și țin focul mereu aprins, lungind terciul de ieri ca să ajungă și mâine la cină. Păzesc râul preschimbând de-acum într-o jivină turbată. Culeg lipitori de pe tălpile copiilor și le dau să bea ceai ca să nu se aleagă cu vreo pântecărie.

E anotimpul în care își îngroapă copiii pe care n-au cum să-i ducă la doctor, pe celălalt mal al râului.

În lunile friguroase, gătesc mâncăruri de sărbători. Fac bere de orez pentru bărbați și-i ascultă cum discută politică, certându-se între ei. Își învață copiii care au scăpat cu viață anul ăsta să facă cerneală pentru școală din suc albastru al nucilor *bhilawa*.

Tot acum e anotimpul în care femeile beau suc albastru de nucleu *bhilawa* ca să scape de pruncii din pânțe – care altfel s-ar naște doar ca să moară în anotimpul ce vine.

Un alt calendar

După creștăturile săpate în lada de zestre a Anei, ea are treizeci și unu de ani, iar eu, treisprezece. Dacă frățiorul meu o să scape teafăr de sărbători, Anei o să creșteze lada în cinstea lui.

După mine și înainte de frățiorul meu s-au mai născut patru prunci. În cinstea lor nu e nicio creșătură în ladă.